

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Macherentini Societatis Iesv Theologi,
Explanatio Catechismi Catholici**

Macherentinus, Johannes

Colon., 1612

De Evcharistia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39397

tali, quam si calix, altare, vel templum, materiale secularibus vsibus profanetur. Sæpè id cogitandum esset, quod ex Hieremia in quotidiana lectione recitat Ecclesia: *TV AV- Hier. 14.*
TEM in nobis es Domine, & nomen sanctum tuum inuocatum est super nos; ne derelinquas nos Domine - 1 Cor. 3.
ne Deus noster. Et illud Apostoli: Si quis tem- & 6.
 plum Dei violauerit, disperdet illum Deus. Templum enim Dei sanctum est, quod estis vos. An nescitis quoniam membra vestra, templum sunt Spiritus Sancti, qui in vobis est, quem habetis à Deo, & non estis vestri? Empti enim estis pretio magno. Glorificate & portate Deum in cordibus vestris.

DE EUCHARISTIA.

Quod est huius SS Sacramenti nomen?

Diuersa sunt nomina propter excellentem eius magnitudinẽ. Continet Christum, cui nos vnit, ideoque vocatur Eucharistia, Synaxis vel Communio, quia nos inuicem vt membra vnus eiusdemq; corporis iungit: Viaticum, quia cibus est, quo in huius vitæ via sustentamur, præcipuè cum ex ea, ad Deum sumus discessuri. Dicitur & Sacrificium, quia Christum continet pro nobis in cruce oblatum, ideoque mentio fit in consecratione sanguinis pro nobis effusi;
 quia

Eucharistia idem est quod bona gratia seu gratiarum actio.

quia datum est Ecclesiæ, vt offerat Deo in officium debitæ seruitutis. Vocatur & assumptio, & transformatio græcis, & in punicis Ecclesijs, teste D. Augustino, vita dictum est.

Quæ inter hoc, & cætera Sacramenta differentia est?

Cætera perficiuntur in vsu, & applicatione materiæ ad suscipientem: hoc verò in materiæ consecratione, vt verba formæ indicant. Deinde in conficiendis alijs Sacramentis, nullafit elementi, seu materiæ in aliam naturam mutatio. Etenim baptismatis aqua & chrisimatis oleum cum illa sacramenta administrantur, priorem aquæ & olei naturam non amittunt: In Eucharistia vero, quod panis & vinum ante consecrationem erat, effecta consecratione vere est corpus & sanguinis domini substantia, atque adeo totus dominus, verus Deus ac verus homo. Panis iste panis est ait S. Amb. ante verba Sacramentorum, vbi accesserit consecratio de pane fit Caro Christi.

Sacrosancta Eucharistia cuius rei signum est.

Tria nobis hoc Sacramento indicantur. Primum salutaris domini nostri Iesu Christi passio. Quamobrem dominus dixit, Hoc facite in meam commemorationem, & eius Apostolus, quotiescunque manducabitis panem

panem & biberitis mortem domini annun-
ciabitis, donec veniat, Atque hæc iam præ-
terit.

Alterum est diuina cęlestisque gratia quæ
præsens est & ad animam alendam hoc sa-
cramento tribuitur.

Tertium quod futurum prænunciat æ-
ternæ iucunditatis & glorię plenissima satie-
tas, qua in cęlesti patria inebriabimur ab-
vbertate domus Dei, quæ omnia Ecclesia
Domini complectitur, cum sic canit, ô faciũ
conuiuium in quo Christus sumitur, recolitur
memoria passionis eius, mens impletur
gratia & futuræ gloriæ nobis pignus datur.

*Quare panis & vinum pro materia huius
Sacramenti assumuntur?*

Quia hæc duo sunt quibus communican-
tes homines ad iucundam plenamque refe-
ctionem, vtuntur. Ideoque amplissime ad
eas res declarandas, quarum sacramenta esse
credimus. Etenim Christum significant, vt
vera est vita hominum, qui dixit caro mea
vere est cibus, & sanguis meus vere est potus.
vt intelliagnus cõmunionem corporis Chri-
sti, animam saturari & ad vitam ęternam nu-
triri non secus quam hisce elementis vita
naturalis. Non nihil etiam hæc ipsa elemen-
ta valent ad veritatem corporis & sanguinis
Domini in hoc sacramento agnoscendam:
nam

ad panem & vinum in humanam carnem & sanguinem vi naturæ quotidie mutari animaduertimus, quid ni crederemus panis & vini substantiam in veram Christi carnem verumque eius sanguinem cœlesti benedictione conuerti.

3. Ex his intelligimus quid fiat: in anima etenim etsi nulla extrinsecus panis & vini mutatio appareat eorum tamen substantia in carnem & sanguinem Christi vere transit, ita tametsi in nobis nihil mutatum videtur, interius tamen ad vitam renouamur dum veram vitam in Eucharistiæ Sacramento accipimus.

4. Accedit ad hæc quod cum, vnum Ecclesiæ corpus ex multis membris compositum sit nulla re magis lucet ea coniunctio, quam panis & vini elementis. Panis enim ex multis granis conficitur & vinum ex multis botris, atque ita nos cum multi simus, huius domini mysterij vinculo artissime colligati & tanquam vnum corpus effecti declarant sed de his paulo post plenius, cum de effectibus egerimus.

Si vis plura de veritate corporis Christi Catechista, aut si auditorium tuum requirit habes pulchra & popularia in Catechismo Romano. Ibidem etiam reperies quare non se ipsum sub propria specie tradiderit.

Ideo.

*Ideone tantum datum hoc Sacramentum, vt esset
nobis cœleste alimentum?*

Nequaquam, sed vel præcipuè vt perpetuum esset Ecclesiæ sacrificium, tum laudis gratiarum actionis, tum etiam propitiatorium, cuius vnus omnia veteris legis non nisi vmbra quædam fuerunt.

*Nunquid Christus seipsum semel in cruce obtulit
pro totis mundi peccatis. Et cur offerimus
& nos ipsi?*

Perfectioni sacrificij Christi nostra oblatione nihil omnino derogamus. Sed sicut post Christi orationem adiungimus nostras, post eius mortificationē, nostram, post eius merita nostra, quibus tamen nihil putamus nos addere Christo, sed tantum nos illi appropinquare, & orationum, mortificationis, satisfactionis & meritorum ipsius participes effici: sic in sacrificio hoc agimus, vt ipsum quod de Domini manu accepimus, reddamus in gratiarum actionem, in satisfactionem, ad impetrandum beneuolentiam & gratiam eius, denique ad vitanda omnia mala & consequenda bona.

Nec potuit Saluator noster vllam suæ erga nos immēse charitatis illustriore significationem

nem

nem dare, quam cum nobis visibile Sacramentum reliquit, quo cruentum illud se mel in cruce immolatum instauraretur, eiusque memoria vsq; in finem seculi quotidie summa cum vtilitate ab Ecclesia per vniuersum orbem diffusa, coleretur.

In visibili illo sacrificio, quam Missam dixere maiores: quid offertur?

Hoc ipsum quod in cruce oblatum est Christus scilicet & Ecclesia, obtulit enim Christus se in odorem suauitatis, se inquam totum, omnia sua merita & membra quæ est Ecclesia.

Audire aut celebrare missam est ne Deo gratum obsequium?

Quam hæc victima, si rite & legitime immoletur, grata sit Deo & accepta, ex veteris legis sacrificijs (quæ non nisi umbra huius fuerunt) licet colligere, de quibus scriptura dicit, Deum odoratum esse, fuisseque illi in odorem suauitatis.

Fructus siue effectus huius Sacramenti expone?

Hæc populo frequenter explicanda.

Præter illum effectum, quem forma Sacramentalis significat, conuersionem videlicet vini & panis in Corpus & Sanguinem Christi, & ultra valorem, quem vt sacrificium habet etiã ex perceptione ipsa siue manduca-

Rom. 5. *lus: Reconciliati (inquit) sumus Deo per meritum filij eius.* Hæc verò reconciliatio est per gratiam.

Tertium, in hoc Sacramento est modus quo traditum est à Christo, cibi scilicet & potus. Vnde operatur in Spirituali vita, quod cibus & potus in corporali. Sicut ergo per alimentum sumptum, Primò delectamur gustu & sapore, deinde corroboramur, dum id quod deperditum fuerat, virium reparatur, & additur etiam non nihil: & demum, quamdiu sumus in ætate augmenti, augemur: ita per hoc Sacramentum, hæc omnia efficiuntur in anima: gustatur diuina dulcedo, quidquid ex quotidiana infirmitate, & consuetudine terrena deperditum est virium animæ reparatur: & quia in hac vita semper nobis proficiendum est, promouemur ad profectum per illud. Vnde non immerito cibus hic designatus est in ligno illi vitæ, quo reparabatur, & renouabatur homo, & à morte præseruabatur. Itaque non tantum quod communes illi cibi faciunt in corpore, hoc agitur in anima, sed multo proculdubio amplius: quod scilicet singularis ille cibus ligni vitæ faciebat in corpore, videlicet renouationem.

Gen. 2.

Quartum denique panis & vinū materia Sacramenti. Significant enim panis & vinum

num primum corpus & sanguinem Christi, in quæ etiam per consecrationem conuertuntur, nam de corpore suo ipse Dominus inquit: *Ego sum panis viuus.* Et de sanguine eius Iacob dixit: *Lauabit in vino stolam suam, & in sanguine vultus & pallium.* Deinde corpus ipsius mysticum, hoc est, vnitatem fidelium omnium, qui in hanc vnitatem conueniunt, non aliter, quam diuersa grana tritici & botri, in vnum panem & vinum. Ita enim Augustinus inquit in 6. cap. Ioannis: Quod propterea Dominus corpus suum & sanguinem nobis commendauerit in ijs rebus, quæ ex multis in vnum aliquid rediguntur, vt significetur hæc Ecclesiæ vnitas. Igitur & hoc efficit istud Sacramentum, sicut significat: vnit omnes sumentes: & primo quidem in ipsum Christum illos transformat: deinde coaptat cæteris omnibus membris Christi. De quo Paulus apertissimè dixit: *Vnus panis & vnum corpus multi sumus, omnes qui de vno pane & calice participamus: apertè ostendens participationem hanc id efficere.*

Ioan. 6.

Gen. 49.

I. Cor. 10.

*Quid manducatio ipsa, & species panis & vini,
& verba Sacramenti huius nobis
significant?*

Primò, admonemur egere nos alimento:
sed Christum non transiturum in nos, ve-

V 2 rum

rum nos potius transituros in ipsum adeo
 cum Christū māducamus ineffabili quocumque
 modo, ab ipso potius, si ita dicere liceat māducemur
 fiamusque, vt loquitur Apostolus, concorporales & conparticipes. Quare
 si volumus veraciter viuere Christo, opus est, vt nos permittamus conteri quasi quibusdam
 dentibus à timore Domini, & transmitti velut in stomachum quendam, in considerationem summæ illius misericordiæ, & infinitæ
 virtutis passionis Christi, vt ita deum calore illo viuifico Christi conuertamur in ipsum, vt primò dicamus cum Paulo
Christo confixus sum cruci. Deinde: *Viuo iam non ego, viuit verò in me Christus.* Hic est huius Sacramenti proprius effectus: hoc ipsum admonent nos panis & vinum, quæ materiae sunt huius Sacramenti: vt videlicet, si volumus membra esse corporis Christi, & ad Ecclesiasticā vnitatem pertinere, permittamus nos sicut grana tritici frangi, & à propria voluntate discedamus: vt sic simus *cor vnum, & anima vna,* cum alijs. Hoc est enim quod Paulus docet: *Vnusquisq; proximo suo placeat ad bonum in adificationem.* Et de se dicit: *Non quaerit quod mihi vtile est, sed quod omnibus.* Hæc est vera Ecclesiæ vnitatis in pane & vino significatio nobis, & virtute huius Sacramenti proculdubio quærenda & conseruanda. Deinde vt credimus ad verborum illorum prolatione

Rom. 15.

1. Cor. 10.

mox creatas illas, & sensibiles alioqui substantias statim cedere, & locum aduenienti Deo relinquere: ita docemur oportere nos diuinis præceptis obtemperare; & eius audito verbo, ab omni proprio sensu, amore, & desiderio recedere, vt in Deum transeamus. Et rursus sicuti videmus creatas illas substantias, quanquam esse desierint, non tamē redactas esse in nihilum, sed potius transmutatas in melius, & illa sua obedientia nihil amisisse boni: ita & nos quò ad obedientiam Dei promptiores fuerimus, & minus quesierimus nostra, eò magis perficiemur, & Deificabimur. Atq; ideo hæc nostra in Deum mutatio, quæ summa est totius religionis Christianæ, tot modis, tot figuris nobis in hoc Sacramento commendata est.

Quæ mala depelluntur eiusdem saluari Eucharistiæ perceptione?

Dum digne sacram synaxim recipimus, dimittuntur præterita peccata nostra directè quo ad culpam, ex consequenti etiam quo ad pœnam, per deuotionem videlicet & cōtritionem, quam auget: à futuris autem præseruat, addendo vires animæ, & protegendo ipsam, vt merito hoc Sacramentum dicatur, & sit cibus interiora roborans, & arma atq; munimentum exterius. De quo in Psalmo:
*Parasti in conspectu meo mensam aduersus omnes Psal. 22.
qui tribulant me.*

*Prax. nu-
mer. 39.* Quia in praxi de preparatione dictum est, scire
velim, quale sit peccatum, cum con-
scientia mortalis peccati
accedere?

*Et h.ec se-
pißimè in-
sulcentur.* Grauißimum id quidem est, & post ea quæ
in Deum fiunt immediatè maximum.

Quam ob causam?

1. Est primò hic apertißimum mendacium
in ipsum Sacramentum commissum: nam
eius sumptione significamus nos contende-
re ad veram vnionem Christi, cuius tum re-
vera contrarium in mente est, quando mor-
tali consentimus peccato.
2. Deinde cum in hoc Sacramento Chri-
stus veraciter contineatur, licet occulte: &
ipse in Euangelio post peccata quæ fiunt
contra Diuinitatem, ea quæ fiunt contra
eius humanitatem posuerit: *Qui dixerit (in-
quiens) verbum in filium hominis, &c.* Conse-
quens est, hoc peccatum proximum esse
peccato crucifigentium Christum. Illi e-
nim in corpus Christi sub propria specie in-
iurij fuerunt, isti autem sunt non minus e-
iusdem corporis Christi, licet non in sua
specie, contemptores. Quod ipsum Paulus
significauit, dum ait: *Reus erit corporis & san-
guinis Domini.* Itaq; post infidelitatem, odium
Dei, desperationem, crucifixionem Christi,
& cætera similia peccata, quæ fiunt contra
hoc Sacramentum, grauißima sunt: deinde
& quæ

Lucæ. 12.

Matth. 12.

Marc. 3.

I. Cor. II.

& quæ contra cætera Sacramenta, & res alias Deo sacras fiunt : tum demum quæ in proximos committuntur. Et hæc quidem (vt B. Thomas inquit) de peccatis æstimatis ex suo genere certa sunt : quamuis ex circumstantijs possint alia esse grauiora. Itaque non dubitamus hoc peccatum maius dicere homicidio ex suo genere, quanquam illud sit magis nociuum.

*Indigne
communi-
care, Ho-
micido ma-
ius est
crimen.*

*Quid si accedens mortale habeat peccatum,
& tamen id ignoret?*

Duplici id modo contingit : Primò, ex propria culpa accedentis : cum scilicet aliquis (vel quia culpabili negligentia discutit conscientiam, vel ignorat ea quæ sibi ad salutem necessaria sunt) putat se sine peccato accedere, nec dubium est ad peccatum id imputari : & quamuis tam graue non sit, quam si cum conscientia peccati accederet, est tamen illi proximum. Alio modo fieri potest sine culpa sua : quia scilicet ignorat esse peccatum inculpabiliter : vel diligenter discutit conscientiam, nec tamen quantum necessarium erat ad consequendam peccati remissionem, & ita adhuc in peccato accedit. Et tunc non solum non peccat, sed magis ipsa susceptione disponitur, & quandoque omninò iustificatur. Et ex hoc vltimo gradu illud fit, quod in hac materia præ oculis habendum est, vt ad

dignè accedendum ad hoc Sacramentum, non alia requiratur certitudo immunitatis à peccato, quam quæ potest probabili coniectura haberi: cum scilicet quis tempus impendit quantum putat rationabiliter sufficere ad memoranda peccata, & ad verum eorum dolorem & propositum emendationis facit sine fraude & dolo. Alioqui oportebit nos aut nunquam accedere, aut expectare diuinam reuelationem, vel fidem Lutheranorum tenere, qua certò dicunt se credere remissa sibi peccata, non minus certò (inquint) quam credunt Christum crucifixum, quæ est pestilentissima præsumptio.

Mentis euagatio, & si quæ alia in ipsa sumptione venialia peccata committuntur, impediunt fructum Sacramenti?

Potest esse aliqua mentis euagatio, quæ non solum totum fructum Sacramenti impediat, sed reum etiam faciat grauioris peccati, etiam si præter intentionem, & sine peccato mortali contingat: potest etiam esse tam parua, & præter intentionem omnem, vt veluti nebula virtute deuotionis præteritæ dispellatur. Qui verò accedunt, in omni vigilantia & timore se custodiant, nec persuadeant sibi, se quomodocumq; accedant, fructum percipere, sciant hic maxime opus esse esurie & siti iustitiæ: quamuis non semper æstimare debeant se esse sine fructu, cum
vel

vel non experiuntur deuotionis dulcedinē,
 vel aliquid distractionis patiuntur. Est por- ^{Consilium}
 rō hoc saluberrimum Consilium, & in huius ^{notatu}
 & in ceterorum Sacramentorum vsu, actua- ^{dignum.}
 lem deuotionem, & desiderium gratiæ sup-
 plere post illorum vsu.

Quis huius Sacramenti minister est?

Solus Sacerdos consecrat, & licite admi-
 nistrat: quia conficit hoc Sacerdos in perso-
 na Christi, cuius personam nemo induere
 potest, nisi potestate ab ipso accepta. Itaque
 qui ab Episcopo non est ordinatus Sacerdos,
 quidquid dicat super panem & vinum, nullo
 modo existit Sacramentum.

*Tenentur ministri huius Sacramenti, hoc est,
 Sacerdotes omnes & Episcopi ali-
 quando celebrare?*

B. Thomas ex autoritate B. Ambrosij,
 & ratione efficaci censet; ministrum huius
 Sacramēti, Sacerdotem scilicet, etiamsi nul-
 lam habeat curam animarum, tum ex ordi-
 ne ipso Sacerdotali teneri, si non frequenti-
 us, saltem in præcipuis festiuitatibus cele-
 brare. Quod ommittere etsi nonnulli putant
 leue esse, aut non mortale, Ambrosius tamē
 graue esse dicit: & de Sacerdotibus legis ve-
 teris in grauissimam reprehensionem dicitur,
 quod non circa altaris officia dediti erant ^{2. Mach. 4.}
 Denique tantæ gratiæ diuinæ, vtilitatis Eo-
 rum

clesiæ & propriæ neglectus, quid est aliud, quam in vanum gratiam Dei recepisse? Non auderemus itaque à graui peccato liberum credere hoc omittentem, mortale verò an veniale sit, Deo relinquimus.

DE POENITENTIÆ PARTIBVS.

Quot sunt partes seu actus pœnitentiæ?

TRes esse non scriptura tantum, sed & natura docet: Nam cum filius, seruus, aut amicus, Patrem, Dominum, aut amicum læsit, aut ratione quauis in illum aliquid commisit, si reconciliari vult, primo agnoscit & detestatur quod fecit, tunc illum in quem peccauit adit, & coram eo confitetur, & agnoscit se malè fecisse, demum offert se paratū satisfacere pro arbitrio eius, in quem peccauit: ita etiam in peccatis contra Deum commissis scriptura nos docet, & verbis, & exemplis fieri debere; vt videlicet.

Primò, vera agnitione peccati, & detestatione coram Deo humiliemur: *Quoniam iniquitatem meam ego cognosco, & peccatum meum contra me, vel coram me est semper,* inquit Psal.

Deinde, vt & hoc ipsum, vel coram Deo solo, vel coram hominibus, sicut ad illius gloriam pertinere agnoscimus, confiteamur.